

Erdész Róbert-életútinterjú

Készítette: Kovács László

A beszélgetés időpontja és helyszíne: 2024. december 17., Budapest
Szerkesztett, tömörített, kiegészített, lábjegyzetelt változat.

Kovács László:

Milyen családból jöttél, hogyan értek az első zenei hatások?

Erdész Róbert:

Szüleim mindketten kémikusok voltak, édesapám egyetemista korában egy dzsessz-vokálban énekelt, édesanyám néptáncolt. A húgom balettáncos lett, előbb a Győri Balettben,¹ aztán a bécsi Staatsoperben.² Sok évig dolgozott Markó Iván³ asszisztenseként a Bayreuthi Ünnepi Játékokon⁴. Mindig volt otthon zongoránk, általában egy használt hangversenyzongora, ami gyakorlatilag elfoglalta az egyik szobát. Édesapám sokat játszott, énekelt odahaza, tőle tanultam az alapokat.

Kovács László:

Hol nőttél föl?

Erdész Róbert:

Pesten, a József Attila-lakótelepen. A világ legjobb dolga volt ott gyerekek lenni a hatvanas években.

Kovács László:

Mikor zenéltél először együttesben?

Erdész Róbert:

A hetvenes évek elején. Nagyjából tizenhárom éves lehettem akkor, ez volt az első próbálkozás. A zenekart stílszerűen Sci-Finek hívták, ami elég hülyén hangzott, de ennek alapján akár a Solaris előképe is lehettünk volna, ám megmondom őszintén, fogalmam sincs, mit csináltunk anno. Arra emlékszem, hogy egy időben Takáts Tamás⁵ volt a zenekar dobosa – nem tudom, ő emlékszik-e még rá. A többiek neve is megvan: Hugónak hívták a Tamást váltó dobost, Oszkár volt a szólógitáros, Zádor Zsolt a ritmusgitáros – vele osztálytársak voltunk általánosban, azért emlékszem a vezetéknévére is –, Kende Gábor pedig a basszusgitáros. Azt hiszem, mindenki megvolt!

Kovács László:

Milyen stílusban játszottatok, és mi lett a társaság sorsa?

Erdész Róbert:

Na, ez az, amiről lövésem sincs. Egyikről sem.

Kovács László:

Ezután következett a Solaris?

Erdész Róbert:

Nem, még nem. Először egy olyan zenekar következett, amivel nem jutottunk el a névadásig. Évekig próbáltunk, Csizmadia Ervin⁶ volt a dobos, Hauer Feri a basszusgitáros. Nem tudom, pontosan mit

¹ A Győri Balett 1979-ben alakult együttes.

² A Staatsoper operaház Bécsben, 1869-től működik

³ Markó Iván (1947–2022), Kossuth-díjas táncművész, koreográfus, balettigazgató, érdemes művész, a Halhatatlanok Társulatának örökös tagja.

⁴ Bayreuthi Ünnepi Játékok, 1876-ban elindított és 1951 óta évenként megrendezésre kerülő nyári zenei fesztivál a németországi Bayreuthban, egyike a világ legjelentősebb operafesztiváljainak.

⁵ Takáts Tamás (1957) Máté Péter-díjas rock- és bluesénekes, dobos és gitáros, aki többek közt a Karthago, a Takáts Tamás Dirty Blues Band, a Senator és az East zenekarok tagja.

⁶ Csizmadia Ervin (1958) politológus, egyetemi docens.

csinálhattunk, egy szám címére emlékszem mindössze: *Nehézségi fokától*. De hogy ez pontosan mit akart jelenti, azt már nem tudom, csak azt, hogy Ervin szerzeménye volt.

Kovács László:

A politológus Csizmadia Ervinre gondolsz?

Erdész Róbert:

Persze. Igaz, ő végül nem lett zenész. De az azért rémlik, hogy nagy terveink voltak.

Kovács László:

Miképp jött létre a Solaris?

Erdész Róbert:

1980-ban megjelent a *Pesti Műsor* nevű hetilapban egy felhívás. Czigi⁷ (Cziglán István) hívott fel velem, akivel gimnáziumi osztálytársak voltunk, mögöttem ült az ablak melletti padosorban, és azt kérdezte, ne induljunk-e el rajta? Rendelkeztünk már némi közös zenei múlttal, mert egy angolos évfázóra írtunk egy igazán bizarr kis zeneművet *Little Red Riding Hood* címmel. Ami, ugyebár, a *Piroska és a farkas* megfelelője, ékes angol nyelven. Tóth Zoli nevű osztálytársunk énekelte az *I am the Wolf* című gigaslágeret, és az első padban ülő Benczúr Kati volt Piroska. Ez volt Czigivel az első közös zenénk. Mikor felhívott, nem sokat lamentáltunk azon, hogy induljunk-e a tehetségkutatón, vagy sem. Még aznap délután beadtuk a jelentkezésünket. Délelőtt még három dolog hiányzott: zenekarnév, zenekartagok és számok.

Kovács László:

Ez elég reménytelennek tűnő helyzet.

Erdész Róbert:

Különösen úgy, hogy két hét volt az első fordulóig. A nevet kellett leghamarabb kitalálnunk, hogy ki tudjuk tölteni a jelentkezési lapot. Vagy egy órát ötleteltünk, mire világossá vált, hogy egész biztosan valami science fiction tematikájú dolog lesz a megfejtés. Lem közös nevezőnk volt, ha jól emlékszem, Czigi a Kiberiádát szerette legjobban, de innen már csak egy lépésre volt a SOLARIS.⁸ Mindkettőnk könyvespolcán ott állt, az én példányom ma is megvan. A tagok megtalálása egy hetet vett igénybe, Czigi korábbi iskolai ismeretségeiből választottunk fuvolást és basszusgitárost: Kollár Attilát⁹ és Jatát¹⁰ (Seres Attilát). Már csak dobos kellett. Valaki – már nem emlékszem, kicsoda – ajánlotta Tóth Vilit,¹¹ akit egyikünk se ismert. Az Üllői út 26. előtt beszéltünk meg találkozózt – ott volt a próbaterem, amit Attila szerzett, a SOTE¹² épületének légópincéjében –, de Vili sehogy sem akart megérkezni. Már épp feladtuk volna a várakozást, mikor meghallottuk a dobolást. Szemben, az Üllői út túloldalán egy játszótér volt, Vili ott állította föl a maga által gyártott dobfelszerelést, és szabályos kis dobszólót adott, közvetlenül a homokozó mellett. Így találtunk egymásra. (*nevet*) Megvolt a zenekar, megvolt a név, már csak zene kellett. Egy hetünk maradt rá. Kicsit bepánikoltunk ettől, de mint kiderült, az első fordulóban elég volt egyetlen dal. Eszembe jutott egy korábban kitalált dallamom, ezt vittem magammal az első próbánkra, Attila pedig hozott egy másikat, amit Czigivel együtt találtak ki, tán egy évvel korábban. Ebből a két témából építettük fel az első dalunkat, a *Solarist*.

Kovács László:

Tehát ezt vittétek a tehetségkutatóra?

Erdész Róbert:

⁷ Cziglán István (1959–1998) gitáros, a Solaris és a Napoleon Boulevard tagja volt.

⁸ A Solaris 1980-ban alakult progresszív rockegyüttes.

⁹ Kollár Attila fuvolás, a Solaris és a Musical Witchcraft tagja, továbbá a Napoleon Boulevard tagja volt.

¹⁰ Seres Attila basszusgitáros, a Solaris tagja volt.

¹¹ Tóth Vilmos dobos, a Solaris tagja volt.

¹² SOTE, Semmelweis Orvostudományi Egyetem, ma Semmelweis Egyetem, budapesti orvos-egészségügyi felsőoktatási intézmény.

Az első selejtezőre. A későbbiekre már több kellett, de azzal akkor még nem foglalkoztunk. Úgy voltunk vele, hogy elég a napnak a maga gondja.

Kovács László:

Ez elég volt?

Erdész Róbert:

Hát, bajban lettünk volna, ha nem. Két számot nem tudtunk volna mutatni. Mindenesetre finoman szólva is indiszponáltan játszottunk, én eszméletlenül izgultam. Hála az égnek, a többiek nálunk is jobban, így csak továbbjutottunk valahogy. A következő alkalomra azonban már húsz percet kellett produkálni, ettől kezdve éjjel-nappal a próbateremben voltunk. Sorban születtek a számok: *Ellenpont*, *Legyőzhetetlen*, *a Viking visszatér*... A következő forduló 1980. április 13-án, a legendás Metró klubban¹³ volt. Patinás helyen, elég sok ember előtt. Akkoriban mindenki rockzenekar akart lenni, így szokatlannak tűnhetett az ének nélküli felállítás, a fuvola, a progresszív rock hangvétel – mindenesetre a zsűri és a közönség is meglepően lelkesen reagált ránk. Simán továbbjutottunk. Nem részletezem, mennyire boldogok voltunk, azt hiszem, el lehet képzelni. Ha jól emlékszem, az Ádám sörözőbe ültünk be ünnepelni, ez volt az első közös ünnepünk.

Kovács László:

Aztán jött a döntő.

Erdész Róbert:

Jött. A Budai Ifjúsági Parkba¹⁴ kellett mennünk, reggel kilencre. Édesapám vitt ki, az orgonát a Skoda S100-as hátsó ülésére tettük. Kockás pléddel letakarva pont úgy festett, mint valami illegális csempészáru, amivel nemrég slisszoltunk át a határon. Vagy esetleg loptuk valahol. Nem csoda, hogy a rendőr megállított, és nemigen hitt nekünk. Végül hivatalos díszkísérettel érkeztem a helyszínre. Mint egy REF-es,¹⁵ akivel a nevelőtisztje is eljött.

Kovács László:

De azért beengedtek?

Erdész Róbert:

Azt hiszem, ma nem beszélgetnék, ha nem engedtek volna be. (*nevet*) Az Ifipark volt az a hely, ahol az SBB-t¹⁶ láttam zsúfolt ház előtt játszani, a Taurust,¹⁷ a V'73-at¹⁸.... Nem egyszerűen izgultam, szabályosan rosszul lettem. De talán így volt jó, mert mire színpadra kerültünk, mindenki lenyugodott. Valahogy magabiztosak lettünk, talán attól, hogy életünkben először hallottuk gyönyörűen szólni, amit csinálunk. Egyikünk sem játszott még komoly hangrendszeren, igazi *nagy cuccon* – talán a Karthagóé¹⁹ vagy a Skorpióé²⁰ lehetett –, a fuvolán visszhang, a gitáron effektek, rengeteg ember, és mikor befejeztük, szabályos ováció volt. Először éltük ezt meg. Mikor pedig közölték, hogy lemezfelvételi lehetőséget nyertünk, föl se tudtuk fogni, hogy ez megtörténhetett. Újságírók jöttek, fotókat csináltak rólunk.... Elkezdődött valami, ami legtöbbünk életét meghatározta. Három hónaposak voltunk ekkor. Az a kislemez az álmaink netovábbjának tűnt.²¹ Életünk első koncertfelvétele készült el a Budai Ifjúsági Parkban, ma is megdobban a szívem, ha az Attila út felől jövök az Erzsébet hídhoz. Nagyjából így kezdődött a történetünk.

Kovács László:

¹³ A Metró Klub a hatvanas-nyolcvanas évek népszerű budapesti klubja volt

¹⁴ A Budai Ifjúsági Park 1961 és 1984 között működött népszerű budapesti szórakozóhely.

¹⁵ Rendőri felügyelet, a Kádár-kor büntető intézkedése volt, amely a gyanúsnak látszó vagy börtönből kiszabadult személynek a szabad mozgásban való korlátozásából állt.

¹⁶ Az SBB 1971-ben alakult, megszakítással ma is aktív lengyel progresszívrock-zenekar.

¹⁷ A Taurus 1972–1973-ban működött hard rock együttes.

¹⁸ A V'73 1973–1977-ben működött progresszívrock-együttes.

¹⁹ A Karthago 1979-ben alapított Máté Péter-díjas rockegyüttes.

²⁰ A Skorpió 1973-ban alakult magyar rockegyüttes, a Locomotiv GT és a Taurus után a harmadik hazai szupergrupp volt.

²¹ Solaris: *Solaris*, Pepita SPS 70449, 1980, a kislemez másik oldalán a HIT Rock együttes száma található.

Koncertezni mikor kezdtetek?

Erdész Róbert:

Viszonylag hamar. Az Ifiparkbeli döntő után egy csomó helyre hívtak bennünket, egyetemi klubokba, vidéki művelődési házakba, sőt, volt egy kötelezettségünk is, a SOTE-próbaterem fejében havonta játszanunk kellett Tajón, az egyetem építőtáborában. Ide egy Skoda mikrobusszal utaztunk, amit Isten tudja mi okból vettem, mert minden pénzem ráment, de még jogosítványom se volt. Jatának viszont igen, úgyhogy a basszusgítár mellé megkapta a sofőr posztot is. Öten olvadtunk bele a klassz, csehszlovák műbőr enteriőrbe, plusz a dob-cucc, a hangszerek, az erősítők és a hangfalak. Ha átmegyünk a nyugati határon, kérés nélkül adtak volna menekültstátuszt.

Kovács László:

Ezek szerint ez a Skoda lett a zenekari busz. Ráírtátok az oldalára, hogy „SOLARIS”?

Erdész Róbert:

Hát azt nem, ellenben már az első úton, Tajóról hazafelé lerohadt. Névadó út lett a huszonkét órás hazavánszorgásunkból, mert már nem tudom, kinek az ötletéből, de Tajónak kereszteltük el a buszt. Illett rá a név. Csodás történetek fűződtek hozzá. Egyik éjjel például Pest felé jövet, vaksötétben kiegyenesítettük a kanyart, és úgy rohantunk ki az országút melletti tarlóra, mint akinek eredetileg is ez volt a terve. Isteni szerencsénk volt, hogy még a közeli fák előtt sikerült megállni. Remegő térdekkal szálltunk ki a Tajóból, és akkor láttuk, hogy egy egész kis konvoj rombolt utánunk a susnyásba. Nyílegyenesen, épphogy meg tudtak állni mögöttünk. Föl sem merült bennük, hogy valaki százhuszszal az erdőbe tart. Úgy festettünk, mint egy éjszakai szabadkőműves-találkozó résztvevői. De ez csak egy a számtalan történet közül. Volt, hogy a Fradi-pálya²² melletti felüljárón jöttünk éppen lefelé, mikor megelőzött bennünket egy kardántengely. Tök hülyén nézett ki, ahogy pattogott a betonon. Igen jól szórakoztunk azon, mit fog szólni az a szerencsétlen, aki észreveszi majd, hogy elhagyta. Nem sokkal az Ecséri úti templom előtt vettük észre. Persze, hogy a miénk volt. *(nevet)* Akarsz még Tajó-sztorit?

Kovács László:

Térjünk vissza a zenéhez. Hogyan folytatódott a történet?

Erdész Róbert:

Sokféleképpen. Jata kifejezésével élve a történetünkben ez volt az eredeti ötletfelhalmozás kora. Mindenféleképpen kísérleteztünk. Csináltunk például az FMH²³ színpadán egy fura kis darabot, egy science fiction paródiát, *A fuvolákat nem a szelek fújják* címmel. Csuda nagy sikere volt, később egyetemi klubokba is elvittük az előadást. Az egykori Nemzeti Színház²⁴ stúdiósai szerepeltek benne, többek között Nádas Gyuri.²⁵ Később ez lett az apropója egy vele készült újabb színpadi produkciónak, amivel elindultunk a Humorfesztiválon, aminek meg is nyertük az első fordulóját. A továbbjutást követően azonban elbizonytalanodtunk. Ez is egy egyértelműen paródia jellegű produkció volt, és nem igazán szerettük volna, hogy erről ismerjenek meg bennünket. És bár nem kimondva, de lassan kihátráltunk Gyuri mögül. Ő ezt értelemszerűen nem vette jó néven. Végül azonban így találtak egymásra Markos Györggyel,²⁶ és lettek nagyon sikeresek, úgyhogy azt hiszem, idővel megbocsájtott nekünk. Ezt követte egy mitológiai témájú színpadi zenénk, amire M. Kecskés András²⁷ pantomim társulatával álmodott különös koreográfiát. Nagyon szerettük ezt a produkciót, sokfelé vittük magunkkal, többek között Lengyelországba is.

Kovács László:

Ez lett az első külföldi utatok?

²² Fradi-pálya, ma Groupama Aréna, a Ferencvárosi Torna Club (FTC) otthona.

²³ Az FMH, Fővárosi Művelődési Ház, Budapest egyik ismert, eredetileg 1951-ben alapított közművelődési intézménye, Újbudán, a Fehérvári úton.

²⁴ A Nemzeti Színház 1837-ben alapított nemzeti minősítésű, állami fenntartású budapesti színház.

²⁵ Nádas György (1962) Erzsébet-díjas és Karinthy-gyűrűs színész, humorista.

²⁶ Markos György (1946), Karinthy-gyűrűs színész, humorista, parodista.

²⁷ M. Kecskés András (1955) táncművész, pantomimművész, koreográfus, rendező.

Erdész Róbert:

Ez bizony. Különleges élmény volt. Lengyelország többet jelentett nekünk akkoriban, mint sok nyugati ország: SBB, Czesław Niemen,²⁸ Budka Suflera²⁹ – lengyel progresszív zenén nőttünk fel! Kívülről fűjtük a lemezeket, amiket a Lengyel Kultúra Házában, a Múzeum körúton³⁰ vagy a katowiczei Pevexben lehetett szerezni. Vonaton utaztunk Wroclavig, Krakkón keresztül, egy éjszakán át. Aludni nyilván nem tudtunk, az egyik kupéba tömörültünk, és ahogy felnőtt, progresszív bandához illik, egész éjjel fejre verőst játszottunk. Ez az idéetlen, óvodás játék abból állt, hogy mindenkinek volt valamilyen állatneve: hörcsög, görény, tetű, leopárd meg ilyenek. Ha ezt meghallottad, gyorsan ki kellett mondani valaki másét, mert ha nem, a többiek fejen vágtak egy összesodort *Népszabadsággal*. Igazi infantilis szórakozás volt, én nem mondom, de majdnem megszakadtunk a röhögéstől. Hajnali négy tájban, több órai játék után, Vili egyszer csak minden átmenet nélkül Bilus (Kollár Attila) fejére húzott egyet. Bilus neve éppen pondró volt, ha jól emlékszem, de ez nem hangzott el. Márpedig a játék lényege éppen abban állt, hogy mindenki csak akkor válik üthetővé, ha saját választott nevének elhangzása után nem tudja elég gyorsan kimondani valaki másét. Kérdeztük Vilitől, hogy: „Ezt miért csináltad? Miért vágtad szó nélkül fejbe Attilát?” „Hogy-hogy miért? – kérdezett vissza. – Hát nem ezt játsszuk? Ütjük egymás fejét, nem?” Egyetlen apróság ugyanis elkerülte Vili figyelmét: hogy nem ötletszerűen ütjük egymást. Hogy a játéknak van egy, ha nem is túl bonyolult szabálya.

Kovács László:

Nem tűnhettek túl komoly társaságnak.

Erdész Róbert:

Nem is voltunk azok, de a dolgaink lassanként mégiscsak kezdtek komolyra fordulni. Kisszabó Gábor³¹ és Bogdán Csabi³² is csatlakozott a zenekarhoz, az egyetemi klubok mellett egyre több rockfesztiválra hívtak bennünket, Lengyelország után játszottunk az egykori Budapest Sportcsarnokban, dupla koncerten a prágai sportcsarnokban, szerepeltünk a Francia TV1 magyar könnyűzenét bemutató adásában.

Kovács László:

A Solaris a maga idejében különleges zenét játszott. Ráadásul szövegek hiányában nehéz lett volna bármely politikai állásfoglalást belelátni a dalaitokba. Ehhez képest volt-e összeütközések a hatalom képviselőivel?

Erdész Róbert:

A kérdésedben benne van a válasz. Veszélytelenek voltunk a rendszerre. *(nevet)*

Kovács László:

Az első két kislemezt mégsem követte egy album.

Erdész Róbert:

Az lett volna a furcsa, ha követi. A prog-rock mint műfaj mindvégig mostohagyereke maradt a rendszernek. Szinte teljesen kimaradt a magyar rockzene történetéből. Pedig csodás zenekaraink voltak: Theatrum,³³ V' 73, Panta Rhei,³⁴ Lobogó³⁵ vagy az East³⁶ korai, instrumentális változata. Ezek mind megérdemelték volna a nyilvánosságot, de a maga idejében egyiknek sem jelent meg nagylemeze. És egy lemez nélküli zenekar akkoriban nem is létezett.

²⁸ Czesław Niemen (1939–2004), népszerű lengyel beat-, majd rockénekes volt.

²⁹ Budka Suflera, 1969-ben alapított lengyel rockegyüttes.

³⁰ Célzás a Múzeum körúti zenei antikváriumra.

³¹ Kisszabó Gábor (1959) basszusgitáros, zenész, kulturális menedzser.

³² Bogdán Csaba (1960) gitáros, dalszerző, producer, menedzser.

³³ A Theatrum 1972-ben alapított, néhány évig működött progresszívrock-együttes.

³⁴ A Panta Rhei 1974–89 között működött rockegyüttes.

³⁵ A Lobogó 1980–1981-ben létezett instrumentális progresszívrock-együttes.

³⁶ Az East 1975-ben alapított progresszívrock-együttes.

Kovács László:

Akkor ti hogy jutottatok el oda mégis, hogy végül megjelenhetett a *Marsbéli Krónikák*?

Erdész Róbert:

Hosszú úton. Az első ajtó a Magyar Rádióban nyílt ki előttünk: Bolba Lajos³⁷ volt akkoriban a Könnyűzenei Osztály vezetője. Beadtunk neki pár demót, és egyszer csak értesítettek, hogy mehetünk a nyolcas stúdióba felvételre. Azt hiszem, megszeretett bennünket. Egy sor rádiófelvételünk készült három év alatt: *Éden*, *Ellenpont*, *Óz*, *Ha Felszáll a Kőd*, *Apokalipszis*, *Mickey Mouse*, *Madarak*, *Nyikorgó Idegen*, *Orchideák Bolygója*.... soroljam még?³⁸

Mindeközben folyamatosan bombáztuk a Hungarotont lemezervekkel, ők meg rendre visszadobták azokat. Viszont stúdió-rutint szerezhettünk, megismertünk egy sor hangmérnököt, és olyan stúdiótechnikához, hangszerekhez férhettünk hozzá, amiről álmodni sem mertünk. Csodás időszak volt, életemben először játszhattam például Hammondon, Steinway zongorán, először láttunk MCI-keverőpultot, óriás JBL hangfalakat. Igazából ezek voltak a tanulóveink. Ma is úgy érzem, hogy komoly hálával tartozunk a lehetőségért Bolba Lajosnak.

Kovács László:

A számok listáját nézve rászolgáltatok a bizalomra, de még mindig nem világos, milyen fény látszott az alagút végén. Érdekelte a Hungarotont ez a sok rádiófelvétel?

Erdész Róbert:

Nem. Mikor 1982 végén bevittük a legújabb, *NOAB* című lemeztőlünk demóját, ismét csak szomorúan széttárták a kezüket. A zenekar egyik fele ekkor feladta. Úgy látták, hogy az egész egy reménytelen szélmalomharc. Kettészakadtunk. Bogdán Csabi, Kisszabó Gábor, Rausch Feri³⁹ és Tereh István⁴⁰ a Lobogót elhagyó Berkes Gáborral⁴¹ megalapították az Első Emelet⁴² zenekart, és nekiláttak egy igen sikeres, popzenei karriernek. Mi hárman maradtunk, hogy egy kis Genesis⁴³ idézzek. Részben talán azért alakultak így a dolgok, mert a zenekaron belül mi voltunk azok, akik a zenészlétet nem tekintettük életcélunknak. Mindhármunknak megvoltak a polgári életpályával kapcsolatos elképzelései – Czigi műszaki főiskolás volt, Attila az orvosira járt, én az ELTE⁴⁴ matematika-fizika szakára –, egyikünk sem számított arra, hogy a zenéből fog megélni. Így aztán megengedhettük magunknak azt a luxust, hogy ne áldozzunk föl a siker érdekében mindent, amit addig fölépítettünk. Ezzel együtt ezek fájdalmas hónapok voltak, fontos felünket veszítettük el a szétválással.

Kovács László:

Hogyan léptetek tovább?

Erdész Róbert:

Csináltuk, amit addig. Gyártottuk a lemezerveket. A következő ötletünk az Asimov⁴⁵ *Alapítványához*⁴⁶ megálmodott monumentális, filmzeneszerű concept album volt. Én nagyon bíztam benne, csak a Lemezgyár nem. Ez is hamar kukába került. Ekkor jutott eszébe Cziginek a *Marsbéli Krónikák*⁴⁷. Bradbury másfajta szerző, mint Asimov, ő a science fiction művészebb, irodalmibb ágát képviseli, már ha lehet ilyet mondani. Hónapokig dolgoztunk az anyagon, felvettünk belőle egy demót, és úgy döntöttünk, hogy mivel eleddig mindig engem dobtak ki a Hungarotonból, most Czigi vigye be a kazettát. És megtörtént a csoda: rábólíntottak az első Solaris-albumra! Hogy aztán ez a zenének, a Bradbury-témának vagy Czigi személyes varázsának volt köszönhető, sosem fog kiderülni. De talán

³⁷ Bolba Lajos (1931–2018) karmester, zenei rendező.

³⁸ Ezek közül kislemezen megjelent: *Ellenpont / Éden*, Pepita SPS 70473, 1981.

³⁹ Rausch Ferenc, a Solaris együttes dobosa volt.

⁴⁰ Tereh István (1958) a Solaris, az Első Emelet, a Step, és a Napoleon Boulevard együttesek menedzsere, tagja, zenei producer.

⁴¹ Berkes Gábor (1962) zenész, zeneszerző, producer.

⁴² Az Első Emelet 1982-ben alapított popegyüttes.

⁴³ A Genesis 1967–97 között működött angol progresszívrock-együttes.

⁴⁴ ELTE, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Magyarország leghosszabb ideje folyamatosan működő, 1635-ben alapított egyeteme.

⁴⁵ Isaac Asimov (1920–1992) amerikai science fiction-író és biokémikus.

⁴⁶ Isaac Asimov regénytrilógiája, egyben a trilógia első részének önálló címe is.

⁴⁷ Ray Bradbury (1920–2012), amerikai science fiction-író

mindegy is. A vízen jártunk, és ez volt a fontos! Reggeltől estig próbáltunk, minden apró részletet kidolgoztunk, hogy a törökbálinti stúdióban minél kevesebb időt vesztegensünk el. Mert persze nagyon rövid időt kaptunk. Két hetünk volt, az is éjjel kettőtől reggel kilencig, míg a *nagyok* legalább egy hónapot tölthettek el a felvételekkel, és nem éjszaka. Nappal az egyetemen voltunk, este pár óra alvás, éjjel fél egykor ébresztő, fél kettőkor találkozás a Feneketlen tónál, reggel kilenctől pedig rohanás az egyetemre, hogy az első előadásnak legalább a második felére beérjünk. Gyilkos két hét volt, de nem fájt egyikünknek sem. Ekkor vettük igazán hasznát a Rádió nyolcasban töltött időnknek. És 1984 tavaszán teljesült az álmunk: a kezünkbe foghattuk a lemezt, aminek később mindent köszönhattunk.⁴⁸ A Planetáriumban⁴⁹ tartottuk a lemezbemutatót, május elsején pedig a Tabánban⁵⁰ léptünk föl az LGT⁵¹ előtt. Úgy éreztük, miénk a jövő.

Kovács László:

De két évvel később már nem is létezett a zenekar.

Erdész Róbert:

Így igaz. 1986. április 7-én a Petőfi Csarnokban,⁵² zsúfolt ház előtt búcsúztunk el a közönségtől. Másnapról már egy Napoleon Boulevard⁵³ nevű popzenekar voltunk.

Kovács László:

Miért és hogyan lett belőletek Napoleon Boulevard?

Erdész Róbert:

Egy évvel a *Krónikák* megjelenése után, rózsaszínű jövőt látva magunk előtt, magabiztosan vittük be Pócs Tomival⁵⁴ a *Los Angeles 2026* című lemeztervünk demóját a Hungarotonba. Páros lábbal rúgtak ki bennünket. Át sem vették a kazettát, nem akartak ürügyet keresni a zenében. Egyszerűen nem kellettünk. És még azt se mondhatom, hogy ebben bármiféle politikai megfontolás lett volna: nem akartak még egy ének nélküli, instrumentális prog-rockkal vesződni, és kész. Könnyű megtérülésű, nagy példányszámmal kecsegtető pop- vagy rockzenére vágytak, ez pedig nem volt az. „Ha lemezt akartok, próbálkozzatok énekessel, ahogy az East!” – hangzott a segítőkész javaslat. Csakhogy mi ezt nem akartuk. Így aztán üres kézzel mehettünk haza. Illetve pont, hogy nem üressel: benne volt az a kazetta, amit nagyon szerettünk volna otthagyni. Komoly zsákutcába jutottunk, egészen kilátástalannak tűnt a helyzet. Hogyan tovább? Kezünkben volt egy csodásnak érzett, teljes lemezanyag, és nem tudtuk, mit kezdjünk vele. Ebben az időben a próbákon alig zenéltünk. Lázasan dobálóztunk a különféle, meredeknél meredekebb ötletekkel, és egymás szavába vágva ecseteltük, hová kívánjuk küldeni a Hungarotont. Aztán egyszer csak eszembe jutott egy Karinthy-novella.⁵⁵ Levittem az egyik próbára, és fölolvastam a többieknek. Ahogy a végére értem, láttam az arcukon, hogy azt érzik, amit én. Czigi és Laci⁵⁶ azonnal mellém állt. Eldőlt, hogy a Solarisba biztosan nem keresünk énekest. Hogy érthető legyen, a *Cirkusz* című novella története a főhős által kitalált, gyönyörű hegedűdarab körül forog. Végigjár vele mindenkit, aki csak számít, hogy a darabját bemutathassa a közönségnek, de senkinek sem kell. Végső elkeseredésében eljut a cirkuszba, ahol az igazgató azt mondja, neki egy akrobata-produkcióra van igazából szüksége, nem művészkedésre, de ha megtanul például székekből és élére állított asztalokból tornyot építeni, arra fölmászni, és odafönt egyensúlyozva hegedülni, odafönt tőle azt játszik, amit csak akar. Ez lett a mi ars poeticánk: felépíteni a saját tornyunkat, amire fölállva aztán azt játszhatunk, amit annyira szeretnénk. A kérdés csak az volt, milyen legyen az a torony.

⁴⁸ *Marsbéli krónikák* LP, Start SLPM 17819, 1984.

⁴⁹ Planetárium, TIT Budapesti Planetárium, egy planetárium volt 1977–2017 között a Népligetben, melyet a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat (TIT) üzemeltetett.

⁵⁰ Tabán, Budapest I. kerületének egyik városrésze volt, ma nagyrészt közpark, alkalmi szabadtéri koncerthelyszín.

⁵¹ Az LGT, Locomotív GT, 1971-ben alapított rockegyüttes, az első hazai szupergroup volt.

⁵² A Petőfi Csarnok, 1985–2015 között működött, Budapest legnagyobb ifjúsági szabadidőközpontja volt.

⁵³ A Napoleon Boulevard 1985-ben alakult újhullámos popzenekar.

⁵⁴ Pócs Tamás (1957) EMeRTon-díjas basszusgitáros, zeneszerző, szövegíró, zenei rendező, a Solaris, a Napoleon Boulevard és a Tompox tagja.

⁵⁵ Karinthy Frigyes (1887–1938) író, költő, műfordító.

⁵⁶ Gömör László (1958) dobos, zeneszerző, szövegíró és zenei rendező, a Solaris és a Napoleon Boulevard tagja.

Kovács László:

Nem biztos, hogy tudlak követni. Mit értesz „torony” alatt?

Erdész Róbert:

Egy másik zenekart. Ami szintén mi lettünk volna, de egészen más koncepció mentén.

Kovács László:

Még mindig nem világos, milyen más koncepcióról volt szó?

Erdész Róbert:

Az első elgondolásunk elég vadra sikerült: heavy metal zenekart alapítottunk. Idehaza akkoriban bontogatta szárnyait a műfaj, az volt a tervünk, hogy csinálunk egy igazi metál zenekart, kegyetlenül sikeresek leszünk vele, és majd azt mondjuk a lemezgyárnak, hogy csak akkor kapnak meg bennünket, ha kiadják a visszadobott Solaris-albumot. Ez volt a terv. Így, visszanézve, elég hülye tervnek tűnik. De nagyon komolyan gondoltuk. Kitaláltuk az új nevet: Spartacus, és rögtön adta is magát a hozzátartozó imázs, megírtuk az első dalt, és a Spartacusnak énekest is találtunk Szabó György Balázs,⁵⁷ az egykori Gemini⁵⁸- és Old Boys⁵⁹-énekes személyében. Balázs elképesztően jól énekelt. Metált ugyanúgy, mint bármi mást. Neki mindegy volt, csak zene legyen. Mikor kész lett a demó, leültünk visszahallgatni. És ekkor gondoltunk bele először, mire is vállalkoztunk. Hogy hogyan fog ez kinézni? Tényleg ezt akarjuk csinálni? Megijedtünk. Nem kicsit. Benyomtuk a „pause” gombot, és a Spartacus talonba került. Milyen alternatíva lehetne még? Ekkor jutott eszembe Mike Oldfield.⁶⁰ Ő úgy oldotta meg anno a popzenére váltást, hogy műfajilag nem távolodott végtelen távolságba önmagától, megőrizte a gitársoundját, egyes dalokban a bonyolult szerkezeti és hangszerelési megoldásokat, de emellett persze, vérbeli popdalokat is kezdett írni. Ez lett az új forgatókönyv. Ehhez viszont más énekes kellett. Ekkor került a képbe, teljesen véletlenül, Lilla.⁶¹ Elkezdtünk olyan számokat írni, amikben nagyon ott volt a Solaris, de a fő dallamok egy része énektémának lett kitalálva. Írtunk egy csomó ilyen dalt, megszültük a Napoleon Boulevard nevet, Lilla javaslatára megkértük Bartha Andreát⁶² a zenekar színpadi arculatának megálmodására, az ő jelmeztervezői ötletességének és kreativitásának sokat köszönhattünk. Mikor nagyjából elkészültünk, próbaképpen meghívtuk magunkat saját előzenekarunknak. 1986 elején több olyan közös koncertet is adtunk, ahol a Napoleon Boulevard volt az előzenekar, a Solaris pedig a főműsor. Az előzenekar kezdett egyre népszerűbb lenni. Aztán megjelent a felhívás az első siófoki Interpop-fesztiválra, beadtuk az egyik dalt, és a történelem megismételte magát – most is egy verseny indította el az úton az új zenekart. Az *Ugye, eljönnek a repülők?* megnyerte a fesztivál első díját és a közönségdíjat. Miután az egészzet közvetítette a két létező tévéadó közül az egyik, egy csapásra ismertté váltunk. Ezzel elkezdődött az élére állított asztalokból és székekből álló torony építése.

Kovács László:

Miben látod a Napoleon Boulevard átütő sikersorozatának az okát?

Erdész Róbert:

Hát, ha engem kérdezel, nyilván a dalokban. De, persze, Lilla hangja, Bartha Andrea imázsteremtő munkája, sőt, Kálmán Sándor⁶³ hangmérnöki zsenialitása is része volt a sikernek.

Kovács László:

Ő hogyan került a képbe?

Erdész Róbert:

⁵⁷ Szabó György Balázs (1945–2016) rockénekes, a Gemini, a Kati és a Kerek Perec és az Old Boys tagja.

⁵⁸ A Gemini 1964-ben alapított magyar rockegyüttes.

⁵⁹ Az Old Boys 1979-ben alakult könnyűzenei együttes.

⁶⁰ Mike Oldfield (1953) népszerű angol zeneszerző, többhangszeres zenész.

⁶¹ Vincze Lilla (1961) EMeRTon-díjas énekesnő, szövegíró, a Napoleon Boulevard énekes.

⁶² Bartha Andrea (1961) díszlet-és jelmeztervező, képzőművész.

⁶³ Kálmán Sándor stúdió- és színházi hangmérnök.

A *Marsbéli Krónikák* kirendelt hangmérnökeként, akivel annyira egy rugóra jártunk, hogy vele is kicsit a Solarist mentettük át a Napoleon Boulevardba. Sokkal később, az Ullmann Zsuzsival⁶⁴ közös Cabaret⁶⁵ zenekarunk lemeznének is ő volt a hangmérnöke – természetesen.

Kovács László:

A Solaris 1990 című dupla album úgy jelent meg 1990-ben, hogy ekkor a zenekar már nem működött. Mi volt a háttere ennek a kiadványnak?

Erdész Róbert:

Amit a Napoleon Boulevard céljáról meséltem. Mikor a harmadik Napoleon Boulevard-lemez, a *Júlia nem akar a földön járni*⁶⁶ átlépte a kétszázezer eladott példányt, a Hungaroton szerződést akart hosszabbítani velünk. Ekkor jött el a mi időnk. A torony már állt, csak elő kellett venni a hegedűt. Azt a feltételt szabtuk az aláíráshoz, hogy jelenjen meg az öt évvel korábban visszautasított, második Solaris-lemezanyag, a *Los Angeles 2026*. Nem nagyon akarták. Végül aztán csak beadták a derekukat, de sokféle megszorítással. A Napoleon Boulevard lemezek felvételéhez például egy hónapnyi stúdióidőt kaptunk mindannyiszor, ehhez egy hetet, ami még a *Marsbéli*hez kapott időnek is a fele volt, és az nem egy dupla lemez! Azzal is spórolni igyekeztek, hogy a cédváltozatról kihagytak egy lemezoldalnyi anyagot, és így nem kellett dupla cédt kiadni. A cédegyártás akkoriban még többbe került, mint a bakelitnyomás. Mindezzel együtt felemelő érzés volt kézbe venni az albumot. 1990-et írtunk, öt év alatt értünk célt. Nem véletlenül lett a lemez címe *1990*.⁶⁷

Kovács László:

A Napoleon Boulevard mennyire akart, illetve tudott külföldi karriert építeni?

Erdész Róbert:

Ez eredetileg eszünkbe sem jutott. Nem ez volt a cél. Aztán egyszer csak beütött a rendszerváltás, és minden megváltozott. Azzal, hogy kiengedtük az NDK-s⁶⁸ turistákat, a figyelem középpontjába került az ország. A Warner Brothers⁶⁹ képviselője megkereste a Hungaront, hogy az *Uram, segíts* című Napoleon Boulevard-dalból szeretnének egy angol nyelvű változatot. Küldtek egy osztrák producert, aki az eseményekhez aktualizálta a dal szövegét, teljesen átírta a refrént, és a *No More Wallsra* változtatott címmel elindítottak bennünket Cannes-ba⁷⁰. A cannes-i kirándulás izgalmas volt, de a dal átírása nagyon rosszul érintett. Persze, gyönyörűen szólt, olyanokat hívhattunk vokált énekelni, akiket csak akartunk – Keresztes Ildit,⁷¹ Demeter Gyurit,⁷² hogy csak kettejüket említsem –, de mégse igazán a mi dalunk volt. A keverésre egy müncheni stúdióba utazhattunk, ahol aztán azzal (is) kellett szembesülnünk, hogy még a gitárokat is átírták, valakivel felvetettek egy másik szót, és végső soron az egész dalt kiforgatták a sarkaiból. Igazából Peter Janda – így hívták a producert – írt egy dalt, és azt szerette volna velünk előadatni. Szomorú voltam emiatt, de a Warner sem örült neki. Küldtek egy másik producert, most Londonból, hogy együtt lássunk hozzá egy másik dalhoz. A *Rakétaszemek vigyáznak ránk* címűt választottuk, a producer mi korunkbeli volt, és naponta jött hozzánk ötletelni. Lassanként kialakult a végső változat, ezután kérték, hogy Lilla utazzon ki Londonba, és ott énekelje föl az angol változatot. Lilla kiment, és ott fölénekelte a producer néhány saját dalát, a miénk helyett. Ismét ugyanúgy jártunk, mint először. Meg kellett értsük, hogy bár promóciós értéket ad nekünk a kelet-európai rendszerváltás eufóriája, és ezt érdemes meglovagolniuk, de tartalommal ők szeretnék megtölteni a régióból érkező, egzotikus terméket. Ehhez viszont, Lilla kivételével, egyikünknek sem

⁶⁴ Ullmann Zsuzsa (1967) színművész, énekesnő.

⁶⁵ A Cabaret a kilencvenes évek elején működött együttes

⁶⁶ *Júlia nem akar a földön járni* LP, Pepita SLPM 37196, 1988

⁶⁷ *1990* dupla LP, Pepita SLPM 37310-11, 1990

⁶⁸ NDK, Német Demokratikus Köztársaság, szocialista állam volt, amely 1949 és 1990 között létezett Németország szovjet megszállási zónájában.

⁶⁹ A Warner Brothers 1903-ban alapított szórakoztatóipari cég

⁷⁰ Célzás a Cannes-ban tartott MIDEM Fesztiválra, a Marché International du Disque et de l'Édition Musicale a zenei kiadóvállalatok és hanglemezek nemzetközi vására, amit 1967 óta évente rendeznek meg, a világ zeneiparának egyik jelentős eseményeként.

⁷¹ Keresztes Ildikó (1964) Máté Péter-díjas énekesnő, színésznő, előadóművész, a Soproni Petőfi Színház örökös tagja.

⁷² Demeter György (1959) rockénekes, színész.

volt kedve. Hát valahogy így végződött a Napoleon Boulevard nemzetközi karrierje, sőt, a zenekar közös története is.

Kovács László:

Ezek szerint ez robbantotta föl a zenekart?

Erdész Róbert:

Tulajdonképpen igen. Persze, az is benne volt a dologban, hogy az *1990* című dupla album megjelenésével célba értünk, megtettük, amire vállalkoztunk, így kicsit okafogyottá is vált a folytatás. Ennek ellenére megszerettük annyira a Napoleon Boulevard-projektet, hogy talán folytattuk volna, de ott volt a londoni történet. Afölött nem tudtunk napirendre térni. Mi akkor már több mint tíz éve zenekarként működünk, közös célokat tűzve magunk elé, ám mint kiderült, egy énekesnek ettől eltérő karriercéljai is lehetnek. Amit viszont mi nem tudtunk elfogadni. Így aztán véget vetettünk a Lillával közös munkának.

Kovács László:

Ezekután hogyan jött létre a tízes évek fordulóján az újabb korszakotok?

Erdész Róbert:

Akkor már húsz év telt el a felozlásunk óta. A sebek valamelyest begyógyultak, mindenki szerette volna, hogy állítsunk emléket az egykori zenekarnak. Mindenki, csak én nem. Sokféle okból. Többek között azért, mert Czigi 1998-ban, mindannyiunk számára váratlanul, meghalt. A Solaris esetében is ott lebegett és lebeg a mai napig is ez a szomorú tény, de a Solarisnak volt egy olyan vonulata, ami Csabival született meg. A Napoleon Boulevard viszont mindenben Czigihez kötődött, igazi közös produkció volt. Attila hosszasan és kitartóan gyözködött, míg végül mégis beleegyeztem az új Napoleon Boulevard-projektbe. És először nem is bántam meg. A koncertet megelőző két lemezfelvétel kifejezetten lélekemelő élmény volt. A zenekar lelkesen zenélt újra együtt, Lilla pedig abszolút együttműködően és alkalmazkodóan dolgozott velünk. Az új és a régi dalokban is érzékenyen követte az instrukcióimat, olyan fantasztikusan, annyira a számíze szerint énekelt, mint korábban talán még soha. Ullmann Zsuzsi és Szirtes Edina „Mókus”⁷³ vokáljai, hegedűjátéka, Muck Feri⁷⁴ szaxofonja, Gerendás Peti⁷⁵ és a Czigit helyettesítő Vámos Zsolt⁷⁶ gitárjai mind-mind borzasztóan lelkesítőleg hatottak rám. Úgy éreztem, csodás anyagot raktunk össze. Ma is büszke vagyok rá. Következett a koncert. Érdeemes belenézni a YouTube-on a *Pontosan, terv szerint* című [koncertnyitó dalba](#). Úgy tűnt, szintet léptünk. De a koncert utáni beszélgetésünk kiábrándítóra sikerült. Én nem úgy képzeltem a jövőt, ahogy a többiek: koncertek, haknik, falunapok. Engem ez nem vonzott. Én évi egy, méltó körülmények között megtartott nagykoncertben és egy-egy új kiadványban gondolkodtam. Ők nem. Ezért ajánlottam magam helyett egy billentyűst, és a továbbiakban már nem vettem részt a projektben. Később a többiek is belátták, hogy ennek így semmi értelme, és a Napoleon Boulevard mindenféle formában beszüntette a működését. Lilla szólóénekesként éneklí a dalainkat, de ez a fajta karrier már a saját ügye.

Kovács László:

Jómagam 1993 táján találkoztam azzal, hogy nyugati prog-rock gyűjtők körében a Solaris egy referencianév. Hogyan ért el benneteket a külföldi prog-rock rajongók nagybecsülése?

Erdész Róbert:

Sehogy. 1989-ben a japán King Records⁷⁷ megvette a Hungarotontól a Marsbéli Krónikák kiadói jogait, és ez a japán kiadás amolyan kultuszlemezzé vált a világ másik felén. Csakhogy ebből semmi sem jutott el hozzánk. Az égvilágon semmit sem tudtunk róla.

Kovács László:

⁷³ Szirtes Edina „Mókus” (1975) Erkel Ferenc-díjas hegedűművész, zeneszerző.

⁷⁴ Muck Ferenc (1956) szaxofonos.

⁷⁵ Gerendás Péter (1956) Liszt Ferenc-díjas zeneszerző, előadóművész, szövegíró.

⁷⁶ Vámos Zsolt (1969) gitáros, zeneszerző.

⁷⁷ King Records, 1931-ben alapított japán lemezkiadó.

De 1995-ben mégiscsak feltámadt a Solaris. Hogyan?

Erdész Róbert:

1995 tavaszán felhívott minket egy Greg Walker nevű amerikai producer, és megkérdezte, nem adnánk-e Los Angelesben egy koncertet? Azt hittem, viccel. Mondtam, hogy a Solaris csaknem egy évtizede megszűnt. Azt felelte, hogy őt ez nem zavarja. Így aztán végighívtam a zenekar tagjait, és megkérdeztem, mit szólnának egy Los Angeles-i koncerthez. Nem tudom, kell-e mondanom, ki mit válaszolt.

Kovács László:

Ez volt a fordulópont?

Erdész Róbert:

Ez. Innen indult újra minden. Négy hónapot próbáltunk erre az egyetlen koncertre, de igazából fogalmunk se volt, mire számítsunk. Mikor megérkeztünk, és elindultunk a beállásra, hosszú sorok kígyóztak a bejáratnál. Csabi kérdezte is, hogy mi lesz itt ma este? Fel se merült bennünk, hogy ez a rengeteg ember miattunk jött el. Amikor aztán a műsorvezető kimondta a nevünket a még leeresztett függöny előtt, szabályos ováció tört ki. Hátborzongató érzés volt. Ez is, és még egy pillanat: a koncert közepe táján játszottuk a *Solarist*, az első dalt, amit 1980-ban írtunk. Ennek a főtémáját vittem a legelső próbánkra. És mikor Attila elkezdte fuvolázni, közbetapsoltak. Tízezer kilométerre Budapesttől, egy számunkra teljesen ismeretlen közönség hallhatóan felismerte a dallamot. A dallamot, amivel a történetünk kezdődött. Életemben először éreztem, hogy nem volt hiába, amit végigcsináltunk.

Kovács László:

És aztán? Hogyan folytatódott a történet?

Erdész Róbert:

Magától. Még ott a helyszínen leszerződtek velünk a koncert felvételére, egy dupla cédére és egy VHS-en, később dévédén megjelent koncertvideóra. Mikor pedig mentünk vissza a szállásunkra, velünk együtt szállt be a liftbe egy brazil koncertszervező. Mire fölértünk a hetedikre, Gergő – Böszörményi Gergely,⁷⁸ a külföldi dolgaink későbbi menedzsere – már meg is egyezett vele a riói Metropolitanben tartandó, következő koncertről. Ettől kezdve kézzől kézre adtak bennünket a prog-rockkal foglalkozó irodák: Rió után játszottunk Washingtonban, Baja Californián, Mexico Cityben, Monterrey-ben, és ami ezzel párhuzamosan történt: brazil felkérésre elkészítettük az első *Nostradamus*-albumot, aminek élő bemutatóját a New York állambeli Betlehemben tartottuk. 2006-ban aztán itthon is fölvehettük a fonalat: hosszú, amolyan életműkoncertet tartottunk a Művészetek Palotájában,⁷⁹ majd számos amolyan tematikus koncertet egy-egy album élő bemutatójaként. Kiadtuk emellett az *Archív 1* és *2* cédéket⁸⁰, a *Live in Mexico* cédét és dévédét,⁸¹ a *Marsbéli Krónikák II-t*⁸², a *Nostradamus 2.0-át*⁸³ és legutóbb a *Marsbéli Krónikák III-at*⁸⁴. Külön büszkeségünk, hogy a 2014-es MŰPA-koncertünk ARTISJUS-díjat kapott, mint az Év Könnyűzenei Produkciója. Hát címszavakban nagyjából ennyi a történet.

Kovács László:

Szólókarriert is indítottál, kérlek, mesélj ennek kezdeteiről, zenei hitvallásodról.

Erdész Róbert:

Igazság szerint nem indítottam én semmit, egyszerűen így alakult. A Napoleon Boulevard felbomlása után Ullmann Zsuzsival létrehoztuk a Cabaret zenekart, ami ugyan egyetlen albumot *szült*, de az ma is az egyik legkedvesebb produkcióm. Ezen már az összes zenét és szöveget én írtam. Ezt követte a

⁷⁸ Böszörményi Gergely közgazdász, hanglemez-kereskedő és -kiadó.

⁷⁹ Művészetek Palotája, MŰPA, 2005-től működő többfunkciós budapesti kulturális létesítmény.

⁸⁰ *Az első idők...* CD, Solaris Music Productions SMP 009, 2000 és NOAB CD, Solaris Music Productions SMP 020, 2005.

⁸¹ *Live in Mexico* CD és DVD, Solaris Music Productions SMPCD 0701 SMPCD 0702, 2007.

⁸² *Marsbéli krónikák II* CD, Solaris Music Productions SPH 2014/001, 2014, LP-változat: Moiras Records KAR LP 004, 2017.

⁸³ *Nostradamus 2.0* – Returnity CD, Solaris Music Productions SMP 1901, 2019, LP-változat: Moiras Records KAR LP 019, 2020.

⁸⁴ *Marsbéli krónikák III* dupla CD, Solaris Music Productions SPH 2024/001-002, 2024, dupla LP-változat: Moiras Records KAR LP 043-044, 2024.

Meeting Point céde⁸⁵ – ami eredetileg filmzeneként született, és a másik kedvenc *gyerekemmé* vált –, illetve később jött a harmadik, a *Welcome to My Brain / Welcome to My Mind* munkacímű zeneanyag, ami viszont kiadatlan maradt. Egészen 2025-ig. Ami egy kis spoilerelés a részemről. Ezen Varga Janóval,⁸⁶ Muck Ferivel, Gáspár Gergővel,⁸⁷ Szendőfi Balázssal⁸⁸ és természetesen Ullmann Zsuzsival játszottam együtt. Hogy aztán mindez milyen zenei hitvallást jelent, azt nem tudnám megmondani. Mindent szeretek, ami tetszik. És persze minden tetszik, amit szeretek. Kérdés, hogy ennek van-e bármiféle értelme.

Kovács László:

Matematika-fizika szakon végeztél, és hangmérnökként is aktív vagy. Hogyan indult a Solaris Stúdió?

Erdész Róbert:

1990-ben, a Napoleon Boulevard felbomlása után Tereh Istvánnal – ő volt a Solaris és a Napoleon Boulevard managere – úgy döntöttünk, létrehozunk egy stúdiót, amiben reklámzenék szerzésével és reklámfilmek utómunkáival fogunk foglalkozni. Fontos döntés volt ez, mert erre támaszkodva tudtuk megőrizni az anyagi függetlenségünket az utóbbi három évtizedünk zenei projektjeihez. A Solaris Produkciós Ház jövőre lesz harmincöt éves.

Kovács László:

Sci-fi szerzőként is ismertté váltál. Miből ered a sci-fi, illetve az írói alkotómunka iránti érdeklődésed?

Erdész Róbert:

Három lényeges pillanat jut eszembe. Nyolcéves lehettem, mikor a tévében bemutatták az *Orion űrhajó kalandjait*⁸⁹. Tizenegy éves koromban egy újság hátoldalán megjelent egy képregény-sorozat *Az Androméda-köd*⁹⁰ címmel. Ez lett az első sci-fi, amit aztán sebtiben el is olvastam. 1973 nyarán pedig kezembe került az *Alapítvány*. Ezzel el is dőlt a kérdés. Asimov mindent vitt.

Kovács László:

Van-e hobbid?

Erdész Róbert:

Hogyne. A science fiction. (*nevet*)

Kovács László:

Mit lehet tudni a magánéletről, családról?

Erdész Róbert:

A feleségem, Ágnes, kozmetikus, a lányom, szintén Ágnes, az ELTE magyar-filmtörténet szakára járt, két gyermek édesanyja, akik egyben az unokáim. Vera épp most volt kilenc, és imádja Britney Spearst⁹¹ meg a táncot, Marci tizenegy éves, és az olvasás megszállottja. A fiam, Tamás, gitározik, zenét szerez, hangmérnök és vágó, mostanában kisfilmeket rendez. És persze, mindannyian rettentő okosak!

⁸⁵ *Meeting Point* CD, SMP 014, 2000.

⁸⁶ Varga János gitáros, az Angyalok, az East és a Varga János Project tagja.

⁸⁷ Gáspár Gergő (1981) dobos.

⁸⁸ Szendőfi Balázs (1978) basszusgitáros, zeneszerző, természetfilmes.

⁸⁹ *Őjárát a kozmoszban – Az Orion űrhajó fantasztikus kalandjai*, az első német sci-fi tévéfilmsorozat volt, amely 1966-ban készült. A Magyar Televízió 1968-ban mutatta be, elsöprő sikerrel.

⁹⁰ Ivan Antonovics Jefremov *Az Androméda-köd* című regényéből Korcsmáros Pál rajzolt képregényt, amely *Fekete csillag* címmel a *Pajtás* című folyóiratban jelent meg, 1968-ban.

⁹¹ Britney Spears (1981) Grammy-díjas amerikai énekesnő, színésznő, üzletasszony.